

MUISTIO

19.1.2022

Pohjois-Savon ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön verkoston kokous

Aika: 19.1.2022 klo 14- 15.30

Paikka: Teams [Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#)

Läsnäolijat:

- (-) Teija Lipsanen
- (+) Malla Kosunen
- (-) Hanna-Kaisa Harjula
- (-) Anne Rytönen
- (-) Tiina Nykky
- (-) Kirsi Karvinen
- (+) Jaana Niiranen
- (x) Ville Wäisänen
- (+) Sari Kärkkäinen
- (+) Antti Syrjäläinen
- (+) Sari Markkanen
- (+) Marika Lähti
- (-) Tiina Timonen
- (+) Sari Jauhiainen
- (+) Mika Turkka
- (-) Mikko Kauhanen
- (+) Anne Karhunen
- (-) Sanna Laine
- (-) Elisa Aarnio
- (+) Heidi Kolehmainen
- (+) Saara Kultamaa
- (+) Säde Rytönen
- (+) Helena Törmi
- (+) Tiina Puranen
- (-) Katja Maksimainen
- (+) Tiina Juutinen
- Joroinen
- Kaavi
- Keitele
- Kiuruvesi
- Kuopio
- Rautavaara
- Siilinjärvi
- Sonkajärvi
- Suonenjoki
- Tuusniemi
- Varkaus
- Ylä-Savon sote
- Vieremä
- Vesanto/Tervo klo 14.47->
- Pielavesi
- Leppävirta
- Rautalampi
- Iisalmi
- Ehyt ry.
- Suomen Syöpäyhdistys ry
- Pelituki
- PSSHP/HYTE- tiimi
- PSSHP/HYTE-tiimi
- Omary /FinFami ry.
- Itä-Suomen AVI
- Mieliteko- hanke, Pohjois- Savo

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00. Todettiin läsnäolijat osallistujaraportin kautta.

2. Edellisen kokouksen muistio, ks. LIITE1

Edellisen kokouksen muistio verkostolle on lähetetty verkostolle ja ellei ole korjauksia/lisättävää, hyväksytään.

MUISTIO

19.1.2022

3. Kuulumiset ja kysymiset

Käytiin lyhyen esittäytyminen ja mahdolliset kuulumiset kamerakasvokuvien kera.

4. Lapsi lasin takana – kampanjan toteutus ja palaute

Kaikkien Pohjois-Savon kuntien yhteinen kampanja. Mielipiteet, kokemukset ja palautteet kampanjasta. Näkyvyys?

- Ylä-Savossa jaettu viestinnän toimesta. Yksittäisiä katsojia facebookin kautta noin 2100. Ollut myös soten infotauluilla. Palautetta ei ole kuulunut. Välitettiin myös Iisalmen kaupungille, mutta ei tietoa laitettiin infotauluihin.
- Varkaudessa viestintään laitettu eteenpäin. Valitettavasti ei varmuutta, menikö ne eteenpäin.
- Siilinjärvellä aloitti viestintä omana yksikkönään. Viestintään välitetty materiaalit ja ne julkaistu. Saatu kommentteja, että kampanja on aika surullinen. Siilinjärvellä on myös infotauluilla pyörinyt.
- Kuopion kriisikeskus oli mukana. Hyvät kattavuudet somen kautta saatu.
- Kuopion kaupungin infotauluilla oli myös näkyvillä tien varrella.
- Pielavedellä kattavuus 165, sitoutuminen 54 ja erilaisia reaktioita 33 ja muutama jako. Jaettu ept-sivun kautta, mutta ei infotv:ssä.

Viikonloppu video/kuva tulossa maaliskuussa. Vappu – teema seuraava.

Kuntien ept- yhdyshenkilöitä tarvitaan viemään somemateriaalin kunnan viestinnän ihmisille tai jakamaan itse sopivaksi katsomillaan kanavilla. Esim. viikonloppuvideosta voi tehdä Myös julisteita. Videoita voi jakaa myös ammattilaisille, jotka voivat hyödyntää omassa työssään. Kampanjan – työryhmä työstää kampanjaa ja ottaa ideoita mielellään vastaan.

5. Nuuska ja urheilu- toimintamalli, ks. LIITE 2

Heidi Kolehmainen, kehittämispäällikkö, Pohjois-Savon Syöpäyhdistys

EHYT ry ja Pohjois-Savon syöpäyhdistys on tehneet yhteistyössä Nuuskaton urheilutoiminta -osaajan verkkokoulutuksen 30.3. klo 17–19 teams yhteyksin [Ehkäisevän päihdetyön osaaja-verkkokoulutus: Nuuskaton urheilutoiminta - EHYT ry](#) Tavoitteena aktivoida Pohjois-Savon kunnista urheilu- ja liikuntaseuroja mukaan. Tällä hetkellä mukana kaksi isoa seuraa Pohjois-Savosta eli Juniori Kalpa ja Juniori KuPS. Tilaisuutta markkinoitu Pohjois-Savon liikunnan kautta.

Olisi tärkeä tiedottaa urheiluseuroja, mutta myös kuntaa tästä tarjolla olevasta mahdollisuudesta vaikutta nuuskan käyttöön.

6. Haitallinen didgipelaaminen – mitä se oikein on? ks. LIITE 3

MUISTIO

19.1.2022

Saara Kultamaa, Pelituki

Saara Kultamaa esitteli Haitallinen digipelaaminen teemaa, ks. LIITE 3.

Keskustelua

- Varsinkin nuoria miehiä jää haitallisen digipelaamisen huomaamisen ulkopuolelle. Puheeksiottaminen on tärkeää eri palvelujen piirissä.
- Usein myös muita elämänhallinnan haasteita: kannattaa samalla kysyä myös digipelaamisesta.
- Mieliteko-ohjelman tekemien kuntakierroksilla tuli kunnista tietoa, että peliriippuvuuksien hoidosta on liian vähän tietoa ammattilaisilla, puheeksiottaminen on hankalaa, hoitoon ohjaukset ovat puutteellisia. Huolta on erityisesti nuorten miesten riippuvuudet. Joskus toimeentulotuen hakemisen kautta saattaa rahapeli riippuvuus tulla esille.
- Tuotiin esille myös huoli siitä, että lapset ja nuoret oppivat aikuisten mallista, kun aikuiset käyttävät jatkuvasti kännykkää/ tablettia. Mikäli digipelaaminen aiheuttaa haittoja myös muilla arjen alueilla, silloin voidaan puhua ongelmasta. Arviolta 90% pelaajista pelaaminen ei ole ongelmallista.
- Esimerkkinä tuotiin esille, että perhetyössä täytyy välillä kalanteroida perheelle aikaa ilman kännyköitä. Lasten ja nuorten kohdalla merkittävin haitta on univaje.

7. PAKKA-asiat

Päihdetilannekysely ensi kokouksessa. Varkaudessa seuraava Pakka tapaaminen ensi kuussa. Ylä-Savossa ei ole vielä päiviä mietitty, mutta teemoja kyllä. Kuopio/Siilinjärvi PAKASSA oli eilen tarjontatyöryhmän kokoontuminen. Keväälle huhti-kesäkuulle suunniteltu Älä Välitä -kampanjaa, johon lähtee mukaan vähittäismyynti, kioskit ja huoltoasemat. Kampanjaa kohdistetaan myös vanhemmille. Restonomiopiskelijat ovat edelleen etänä, joten ostokokeita ei pystytä toteuttamaan ainakaan näin keväällä. Syksyllä mietitään henkilöstölle koulutusta. Kaaville ja Tuusniemelle ollaan yhteydessä vielä ja kysellään ovatko mukana kampanjassa.

8. Muut asiat:

- **Ehyt:** terveiset/diat ks. LIITE4 Huom. erityisesti kampanja [Kuuntele ensin - EHYT ry](#)
- Suositus: Hyvä kutsua kunnan **EPT- monialainen ryhmä** koolle: EPT-vuosikello 2022. 2021 EPT- vuosiraportti: uudet tilastot, mitä tehty EPT / emt 2021 ja onko mahdollisissa kirjatuihin tavoitteisiin edetty (yhteistyö HYTE-koordinaattorin kanssa). Saadaan ept – toiminnan näkyvyyttä!

MUISTIO

19.1.2022

- [PEPP- toimintamalli](#) koulun päihdekasvatukseen esillä 31.3.HYTE- menetelmäpäivässä klo 14.00. Tämä varmistuu vielä, mutta tule kuulolle ja jaa ala- ja yläkouluun, että hyvä toimintamalli miten eri luokka-asteilla ja vanhempien kanssa päihdeasiat esille.
- **Oma- apusivusto:** [Alkoholinkäytön vähentäminen \(omaolo.fi\)](#)
Valmennusohjelma auttaa sinua hallitsemaan alkoholin käyttöäsi. Ohjelmassa saat viikoittain käytännöllisiä neuvoja ja harjoitustehtäviä, joiden avulla voit hallita alkoholin kulutustasi niin, että se ei ole terveydellesi haitallista. Valmennus sisältää 26 viestiä ja se pohjautuu Duodecim STAR® Terveystarkastus ja -valmennukseen.
- **HYTE- tiimi (Säde & Helena) jalkautuvat** kuntiin tapaamaan HYTE- ja EPT-koordinaattoreita/ yhdyshenkilöitä v. Keskustelussa: Tehtävät ja yhteistyö.
- **Nuuska- agentti- koulutus:** selvitä kunnan yläkoulun tarve? Kirje kuntiin lähti joulukuussa. Helena kysyy tästä erikseen verkostolta erikseen.
- **Sivusto päihderiippuvaisten ihmisten läheisille** [Kuivin jaloin | Joka kolmas meistä elää päihderiippuvuuden lähellä](#)
 - o Päihderiippuvaisten läheisten tarinoita: [Kuivin jaloin - YouTube](#)
- **Tipaton tammikuu jatkuu.** Somevaikuttamista edelleen <https://www.ept-verkosto.fi/tipaton/>.

9. Koulutukset ja luettavaa (ks. Ehyt/koulutukset tarkemmin liite 4)

- Ensihuoli- koulutus 26.1. 2022.Kohderyhmänä ovat henkilöt, jotka kaipaavat välineitä arkipäivän päihdehaittojen ja niistä syntyneen huolen kohtaamiseen ja puheeksiottoon ihmisenä ihmiselle. Lisäksi koulutukseen voivat osallistua kaikki, joita kiinnostaa mahdollisuus toisten auttamisesta ehkäisevän päihdetyön vapaaehtoistoiminnassa. **Ensihuoli ei ole ammattilaiskoulutus.** [Ensihuoli-koulutus - EHYT ry](#)
- Ehkäisevän päihdetyön osaaja -koulutus 26.1.2022 klo 13-15 (Teams)
Työkaluja rippikoulutyön tueksi Ehkäisevän päihdetyön osaaja - verkkokoulutuksen, jonka kohderyhmänä ovat **nuoriso-ohjaajat, isokset ja muut rippikoulutyötä** tekevät. [Ehkäisevän päihdetyön osaaja -koulutus: Työkaluja rippikoulutyön tueksi - EHYT ry](#)
- Ehkäisevän päihdetyön osaaja -koulutus: **Kaupunki kuuluu kaikille.** 2.2.2022 klo 9-11(Teams). Tavoitteena on vahvistaa ammattilaisten ja vapaaehtoisten ehkäisevän päihdetyön osaamista varhaiskasvatuksessa. Koulutus tarjoaa tietoa päihtyneiden ihmisten kohtaamisesta julkisilla paikoilla sekä toimintamallin, jonka avulla ammattilaiset voivat ottaa päihtyneet henkilöt lasten kanssa puheeksi ja käydä tilanteita läpi miten toimia, jos julkisilla paikoilla pelottaa.[Ehkäisevän päihdetyön osaaja - koulutus: Kaupunki kuuluu kaikille - EHYT ry](#)

MUISTIO

19.1.2022

- **Ensihuoli-koulutus yläkouluikäisten vanhemmille** 3.2.2022. klo 9-11 (Teams). Koulutuksessa opitaan puhumaan vaikeista asioista kunnioittavalla tavalla, toista rohkaisemalla ja tukemalla. Kohderyhmänä ovat henkilöt, jotka kaipaavat välineitä nuorten päihdehaittojen ja niistä syntyneen huolen kohtaamiseen ja puheeksiottoon. [Ensihuoli-koulutus yläkouluikäisten vanhemmille - EHYT ry](#)
- **Ongelmallinen raha- ja digipelaaminen - Pohjois-Savon infotilaisuus** Ke 9.2.2022 klo 13-15. Teams: [Liity kokoukseen napsauttamalla tästä](#) Info on suunnattu ammattilaisille, jotka kohtaavat pelaamista työssään. Tilaisuudessa tutustutaan raha- ja digipelaamiseen ilmiönä ja peliongelmiin puheeksioton tärkeyteen asiakastyössä. Lisäksi saat tietoa raha- ja digipelaamisen koulutuksista. https://pohjoissavo-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/helena_tormi_kuh_fi/EVZOdYvb0GFPoS CZnoAmra4BhRhm_dh_5GHTB6C2oiTHnA?e=MdbyeA
- Ehkäisevän päihdetyön osaaja -koulutus: Kodin ja koulun yhteinen kasvatusvastuu. 17.2. 2022. klo 14-16 (Teams). Koulutuksen teemana on kodin ja koulun yhteinen kasvatusvastuu. Tavoitteena on lisätä kasvattajien ymmärrystä aikuisen roolista nuoruuden kehitysvaiheen tukena sekä vahvistaa näkemystä kodin ja koulun yhteistyön tärkeydestä. Kohderyhmä: **yläkoulun ja 2. asteen henkilökunta ja oppilashuollon jäsenet** (mm. kuraattorit, terveydenhoitajat, opettajat, luokan ohjaajat ja luokanvalvojat, opinto-ohjaajat, koulunuorisotyöntekijät ja rehtorit), vanhempainyhdistykset, oppilaiden/opiskelijoiden huoltajat sekä muut ehkäisevästä päihdetyöstä kiinnostuneet. [Ehkäisevän päihdetyön osaaja - koulutus: Kodin ja koulun yhteinen kasvatusvastuu - EHYT ry](#)
- **Nuuska – ehkäisevän päihdetyön työkaluja nuorisotyön tueksi. 22.2. 2022** koulutus. Tuetaan erityisesti nuorisotyötä tekeviä tahoja nikotiinittomuuden tukemisessa. Ilmoittautuminen 6.2. mennessä. Tarkemmat tiedot [Ehkäisevän päihdetyön osaaja -koulutus: työkaluja ja materiaalia nuorisotyön tueksi - EHYT ry.](#)
- **Vaikutusten ennakoarviointi (EVA) päätöksenteossa luento 10.2.2022 klo 10-12** teams yhteyksin Pohjois-Savon alueen toimijoille. Luennon jälkeen työpajoja. Lisätietoja myöhemmin. Asiantuntijoina THL:n ja Kuntaliiton EVA asiantuntijat. Liity mukaan: <https://bit.ly/Vaikutustesarviointi>
- **Opiskeluhoitopalveluiden rooli lapsiin ja nuoriin kohdistuvissa väkivaltaepäilyissä - toimintamahdollisuudet tutuksi – seminaari 17.2.2022 klo 12.00–16.00.** Järjestäjänä Barnahus –hanke. Ohjelma ja ilmoittautuminen: <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/-/event/8002216>

MUISTIO

19.1.2022

- **Tietoa tupakka- ja nikotiinivieroituksesta 15.2.2022 klo 13.30 -15.00.**
Käydään läpi perusasiat liittyen tupakoinnin terveyshaittoihin, tupakka- ja nikotiiniriippuvuuteen, uusiin nikotiinituotteisiin sekä nikotiiniriippuvuuden hoitoon. Huom. jatko-seminarit samassa linkissä [Tietoa tupakka- ja nikotiinivieroituksesta -webinaarisarjan osa 1 - Filha](#)
- **Nikotiinittomuus - keskeinen osa hoitoa – koulutus 16.3.2022 Turussa**
Koulutuksessa saat viimeisimmän tiedon tupakkatuotteiden vaikutuksista terveyteen, sekä uusia tuulia ja ajatuksia nikotiinituotteista. Lisäksi koulutuksessa saat vinkkejä siitä, miten potilaan / asiakkaan saa miettimään tupakoinnin lopettamisen tärkeyttä. Koulutukseen voit tulla paikanpäälle tai kuunnella sitä etänä. <https://urly.fi/2pV1>
- **Ehkäisevän päihdetyön osaaja – verkkokoulutus: Nuuskaton urheilutoiminta. 30.3.2022 klo 17-19 etäyhteyksin. Pohjois-Savon oma tilaisuus.** [Ehkäisevän päihdetyön osaaja -verkkokoulutus: Nuuskaton urheilutoiminta - EHYT ry](#)

Luettavaa

- **EHYT ry:n Nuoret Pakka-toimijoina –hankkeen tekemässä selvityksessä tuli ilmi, että nuoret saavat käsiinsä alkoholia ja nikotiinituotteita pääasiassa kavereiden ja täysi-ikäisten tuttajen kautta.** Sosiaalinen media on tehnyt päihteiden välittämisen alaikäisille helpoksi. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva päihteiden välittäminen ei ainoastaan vastaa kysyntään vaan myös luo sitä. Myös alaikäiset nuoret välittävät päihteitä toisille nuorille. Alaikäiset että täysi-ikäiset nuoret kertoivat, että erityisesti Snapchatissa tarjotaan avoimesti tuotteita ja hakupalveluita alaikäisille. Nuorten mielestä päihteiden välittäminen alaikäisille ei ole ok. Moni nuorista toivoi, että päihteiden välittämiseen alaikäisille puututtaisiin tiukemmin tai se saataisiin kokonaan loppumaan. Tätä toivoivat erityisesti nuoremmat yläkoululaiset ja täysi-ikäiset ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevat. Sen sijaan välittämiseen suhtautuminen oli sallivampaa niissä ikäryhmissä, jotka voivat saada päihteitä käyttöönsä välittämisen kautta: vanhempien yläkoululaisten ja alaikäisten ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien keskuudessa. <https://ehyt.fi/tuote/alkoholin-ja-nikotiinituotteiden-valittaminen-alaikaisille-selvitys/>
- **HUOM!** Nettisivut: [Etusivu - HYTE \(psshp.fi\)](#)
- **HYTE- uutiskirje:** [Uutiskirje Tammikuu 2022 - Uutiskirjeet - HYTE \(psshp.fi\)](#)
- Facebookissa: Pohjois-Savon HYTE ja Pohjois-Savon ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö

MUISTIO

19.1.2022

13. Seuraava kokous

22.2 2022 klo 12-14.00 Teams

Pääaihe: Päihdetilannekysely

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.

Helena Törmi, pj.

Säde Rytönen, sihteeri

Jatkoon mm.

- EPT/Peli / Pielavesi, Mika
- Vaka- kansio/ koulutus kuntiin
- EPT- kysely /koulut 2022 / päihdekasvatuksen tukimateriaalin kokoaminen
- Ohje omaisten tuki, kun päihdeongelma (Tiina P)
- Yhtenäinen ohje päihteiden käyttö /koulut
- Videokampanjan ideointia/ mitä muuta mukaan?
- Nikotiiniton raskaus ja perhe
- Alkoholin riskikäytön toimintamalli (auditc)
- 2. aste huumeopetus (Elsia)
- Lapset puheeksi- toimintamalli/Monitoimijainen yhteistyömalli esitt.
- Vanhempainillat tilanne /Posote20 (Tiina Nykky) 2022
- Viestintä aikuisille päihteistä/ käytöstä /Mieliteko- yhteistyö?
- Leppävirran kysely nuorille aikuisille
- PAKKA: päihdekysely ks. kevät/2022, Festaripakka, panderolli
- Älä välitä- kampanja- yhteinen /syksy2022.